

Т. О. Ясинська

старший викладач кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики, аспірант кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ У КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Статтю присвячено використанню інтерактивних технологій та застосуванню мобільних додатків під час навчання іноземної мови. Актуалізація проблеми зумовлена удосконаленням та гуманізацією освітнього процесу, інтенсивним розвитком інформаційних технологій та міжнародною інтеграцією України, яка передбачає зростання комунікації і стрімкий розвиток засобів спілкування. Таким чином, з'являється потреба в удосконаленні педагогічної системи, яка повинна враховувати сучасні технології спілкування. Правильно сформована під час навчання культура комунікації – вагома частина професійної компетентності, яка у подальшому дає можливість кар'єрного зростання. Комунікативна компетентність, як і комунікативна культура, є важливою складовою взаємодії та невід'ємною частиною підготовки студентів. У статті розглянуто основні види інтерактивних технологій, які використовуються під час професійної підготовки майбутніх перекладачів, їх особливості та переваги. Інтерактивне навчання – найефективніша технологія для вивчення іноземних мов, тому що головна мета навчання – розвиток навичок спілкування, але не можна недооцінювати значення самостійної роботи студентів, де студенти під час навчання взаємодіють не з людиною, а з комп'ютером або іншим засобом. Різноманітні гаджети займають важливе місце у житті молоді, що дає ще одну можливість для навчання. Тому студентам було запропоновано протестувати найбільш популярні мобільні додатки для вивчення іноземної мови – Brainscape, Kahoot, Quizlet, Memoword, Duocards, Анкі з метою виявлення їх недоліків та переваг. Результати порівняльного аналізу та думка користувачів знайшла своє відображення у статті, але також зазначається, що використання додатків – це лише частина навчання яка може тільки доповнювати інші методи. Для ефективного виконання професійних обов'язків перекладач має повною мірою володіти технікою і навичками спілкування, як за допомогою комп'ютера, так і інших пристроїв. Застосування різних типів інтеракцій під час планування занять дає можливість викладачу якісно підготувати майбутніх перекладачів до професійної діяльності, а використання інтерактивних технологій максимально наближує навчальний процес до робочих умов.

Ключові слова: інтерактивне навчання, інтерактивні технології, професійна підготовка перекладачів, мобільні додатки, комунікативна компетентність.

Постановка проблеми. Глобалізація та стрімке поширення інформаційно-комунікаційних технологій призвели до підвищення вимог до професії перекладача, що знайшло своє відображення у зміні змісту освіти та навчально-виховного процесу. Розвиток сучасних теоретико-методологічних підходів до процесу професійної підготовки майбутніх фахівців, насамперед, спрямовано на формування професійних компетентностей. Одним із шляхів к формуванню компетентностей майбутніх перекладачів є використання у навчальному процесі інтерактивних методів навчання, які у поєднанні з неаудиторною роботою, є найбільш ефективним засобом, що сприяє підвищенню якості підготовки професіоналів з перекладу. Таким чином, застосування технологій інтерактивного навчання, з одного боку, дає майбутнім спеціалістам необхідні для роботи навички, з іншого – впли-

ває на весь процес навчання, оскільки на перше місце виходить міжособистісна взаємодія між учасниками освітнього процесу.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Проблематиці інтерактивного навчання присвячено достатню кількість публікацій, у яких розглядаються обґрунтування та ефективність використання інтерактивних технологій у вищій школі та досвід їх впровадження. У цьому напрямі працюють І.П. Підласий [1], О.І. Пометун [2], Т.В. Сердюк [3], К. Галацин [4], І.Г. Луцик [5], та інші. Результатом наукових пошуків стали «Енциклопедія інтерактивного навчання», інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти, тлумачення основних понять і методів інтерактивного навчання.

Вперше термін «інтерактивна педагогіка» запровадив німецький дослідник Г. Фріц

у 1975 році, позначивши головною метою інтерактивного процесу навчання зміну поведінки всіх його учасників. Згодом з'явилися нові терміни, які стосуються інтерактивного процесу – інтерактивна технологія, інтерактивні засоби, інтерактивна педагогіка, інтерактивне навчання, інтерактивний метод тощо. Всі ці терміни наголошують, що в основі такої системи лежить інформаційний обмін. Слід зазначити, що в даному випадку різниця у визначенні «інтерактивний метод» та «інтерактивна технологія» дуже невелика, хоча поняття «технологія» ширше і передбачає наявність кількох методів у межах однієї технології. Т. Пометун вважає, що інтерактивними можна вважати технології, які здійснюються шляхом активної взаємодії студентів у процесі навчання. Вони дозволяють на підставі внеску кожного з учасників у ході заняття спільною справою отримати нові знання та організувати корпоративну діяльність, починаючи від окремої взаємодії двох-трьох осіб між собою і до широкої співпраці багатьох. Таким чином, можна сказати, що інтерактивне навчання – це процес навчання та взаємонавчання так як і студент, і викладач є рівноправними учасниками освітнього процесу [2, с. 25].

Мета статті. Головна мета цієї роботи – розглянути технології інтерактивного навчання, їх класифікацію та види інтеракції і оцінити застосування мобільних додатків у навчанні, як один із видів інтерактивних технологій.

Виклад основного матеріалу. Технологія (від грец. τεχνολογία, що походить від грец. τεχνολογος; грец. τεχνη – майстерність, техніка; грец. λογος – (тут) передавати) – наука («корпус знань») про способи (набір і послідовність операцій, їх режими) забезпечення потреб людства за допомогою (шляхом застосування) технічних засобів (знарядь праці). Зазначимо, що поняття «технологія» визначається як сукупність форм, методів, прийомів та засобів передачі соціального досвіду, а також технічне оснащення певного процесу [6].

Український педагогічний словник трактує «технологію навчання» як системний метод створення, застосування й визначення всього процесу навчання і засвоєння знань, з урахуванням технічних і людських ресурсів та їх взаємодії, який ставить своїм завданням оптимізацію освіти. Ця галузь орієнтована в більшій мірі на того, хто навчається, а не на предмет вивчення, на перевірку виробленої практики в ході емпіричного аналізу й широкого використання аудіовізуальних засобів у навчанні, визначає практику в тісному зв'язку з теорією навчання [7, с. 331]. З урахуванням стрімкого розвитку сфери ІТ, сучасні засоби навчання та різноманітні джерела інформації складають одну з головних особливостей сучасних технологій навчання. Слід зазначити, що під час створення той, чи іншої технології, потрібно

враховувати особливості дисципліни, до якої розробляється технологія. Таким чином, для вивчення іноземних мов та підготовки перекладачів, інтерактивні технології навчання підходять як найкраще тому, що у основі процесу навчання лежить принцип комунікативності, що передбачає створення реальних комунікаційних ситуацій під час навчання. У той же час, Розумна [8, с. 265]. зазначає, що інтерактивна технологія передбачає таку організацію пізнавальної діяльності студентів, за якої створюються комфортні умови навчання, коли кожна особистість відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність, а викладач при цьому стає консультантом. Види взаємодії при інтерактивному навчанні нерівнозначні за рівнем залучення учасників процесу, таким чином, можна розділити навчання на активне та пасивне. Словник Merriam-Webster [9]. дає визначення слова «interaction» як «дія чи вплив людей, груп чи речей друг на друга». що відображає сутність інтерактивного навчання, в основі якого лежить взаємодія у різних варіантах:

- група – викладач;
- група – група;
- студент– група;
- студент – машина;
- студент – викладач;
- студент – студент.

Сутність такої моделі навчання полягає в тому, що всі учасники освітнього процесу тією чи іншою мірою залучені до процесу навчання, який, у свою чергу, можливий лише за активної взаємодії всіх учасників, тобто за інтеракції.

На сьогодні існує велика кількість інтерактивних технологій і кожний викладач має можливість обрати саме те, що необхідне його студентам. Автор інтерактивного навчання О. Пометун [10, с. 33] розподіляє інтерактивні технології на кооперативне навчання, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань та колективно-групове навчання:

– *кооперативне навчання* – парна та групова робота, передбачає співпрацю та часто поєднується з традиційними формами та методами навчання;

– *ситуативне моделювання* – це відтворення ситуації, пов'язаних с професійної діяльністю, під час яких студенти навчаються правильно поводитися та швидко приймати рішення;

– під час опрацювання *дискусійних питань* головну роль відіграє викладач, але приймаючи участь у дискусії, студенти розвивають навички критичного мислення, відстоюють власну думку та поглиблюють знання навчального матеріалу;

– *колективно-групове навчання* передбачає виявлення та обговорення різних думок чи позицій.

Використання методів інтерактивного навчання при підготовці перекладачів насамперед служить

розвитку комунікативних навичок, розвитку реакції та нестандартного мислення, індивідуальної та групової взаємодії. Також, це можливість трансформувати отримані у процесі навчання знання на практичні навички та вміння. Робота в парах, групах, а також самостійна робота із засобами мобільного навчання служать цілям, які необхідно досягти у підготовці фахівця у галузі перекладу – розвиток творчого потенціалу, уміння раціонально організувати своє навчання та інші, пов'язані з ним, види діяльності, зростання професійної компетентності, вміння працювати з інформацією та джерелами інформації.

Особливу увагу слід приділити розвитку навичок роботи у сфері ІТ-технологій. На жаль, не всі вищі навчальні заклади укомплектовані комп'ютерними аудиторіями з необхідним програмним забезпеченням та доступом до Інтернету. Частково це питання можна вирішити за допомогою різних гаджетів та мобільних додатків, але це не вирішує проблеми з отриманням навичок роботи з системами машинного перекладу (Machine Translation, MT), системами автоматизованого перекладу (Computer Aided or Computer Assisted Translation, CAT). Студенти в цілому не знайомі з поняттям «автоматизоване робоче місце перекладача» (Translator's Workstation), яке передбачає наявність необхідного для роботи інструментарію перекладача. За відсутності доступу та досвіду роботи з подібними системами, студенти не набувають навичок використання систем пам'яті перекладів (Translation Memory, TM), перекладацьких редакторів, програм управління термінологією, що, у свою чергу, значно знижує ефективність формування професійної компетентності сучасного перекладача. Н. Соболев [11], враховуючи результати досліджень Х. Брогейри, виокремлює групи навичок, необхідні перекладачу для роботи з системами автоматизованого перекладу:

1) навички лінгвістичного, а точніше перекладацького характеру, що передбачають використання спелчекерів, тезауруса і частково електронних словників;

2) комунікативні навички, пов'язані з прийомом та передачею інформації (отримання і відправка повідомлень електронною поштою, передача файлів, участь у роботі форумів та конференцій);

3) навички ведення інформаційного пошуку за допомогою електронних словників, енциклопедій, пошукових систем у мережі Інтернет, віртуальних бібліотек та архівів, термінологічних банків, тощо;

4) навички, необхідні для підвищення продуктивності й ефективності роботи – сканер, інтерактивне голосове меню, текстовий редактор тощо.

Також необхідно враховувати, що сфера ІТ-технологій розвивається дуже швидко і, відповідно, програмне забезпечення втрачає свою актуальність, але основним завданням є форму-

вання інформаційно-технологічної компетенції, яка в перспективі дасть змогу самостійно вивчити нові програмні продукти.

Таким чином, неможливо залишити без уваги комп'ютерно орієнтовані та мобільні засоби навчання. На разі є великий вибір застосунків для вивчення іноземних мов, але ми зупинимося на тих, що допомагають у вивченні лексики та розширенні словникового запасу та мають найбільш високий рейтинг. Останнім часом з'явилась велика кількість мобільних додатків для вивчення іноземних мов, але вони нерівнозначні – деякі мають очевидні недоліки – низький рівень матеріалу, некоректний переклад, недоліки у вимові, тощо. Проте, є і такі, які цілком можливо використовувати у навчанні. Нами було обрано найбільш популярні, які були запропоновані для тестування студентам, що навчаються зі спеціальності «035. Філологія. Переклад включно». Результати тестування з урахуванням усіх особливостей мобільних додатків викладено у таблицю (Таблиця 1).

Слід зазначити, що усі застосунки, які було розглянуто, мають преміум-підписку, що додає додаткові можливості та знімає обмежене використання деяких функцій.

У цілому, студенти задоволені такою формою навчання та відзначають наступне:

«*Memoword*» – доволі зручний у використанні. Має достатньо функції для вивчення нових слів, але без преміум-підписки багато функції залишаються недосяжними.

«*Quizlet*» – безперечно, має суттєву низку переваг, серед них велика кількість форматів для запам'ятовування, зрозумілий інтерфейс, інтернаціональну спрямованість. Нажаль, неможливо двічі повторювати вже вивчене та проходити тести.

Серед переваг застосунку «*Brainscape*» можна виділити можливість бачити статистику навчання у вигляді схеми та відмітка скільки відсотків теми ви вже вивчили, багато матеріалів з точних наук та медицини.

«*Kahoot!*». Ключове, що відрізняє цей застосунок – гейміфікація. Рахунок балів, таймери та змагання, можливість створювати вікторини з різним рівнем складності, участь команд – все це сприяє співпраці та взаємодії, а так звані «лідерборди», де учасники можуть отримати нагороди або визнання за досягнення, мотивують на навчання, але цей застосунок більш підходить для школярів та перших курсів.

«*Duocards*» – це один з небагатьох застосунків, що дозволяє вивчати кілька мов одночасно, причому з різних рівнів. У ньому також присутні елементи гейміфікації, зручна система підказок за допомогою асистента, але слід зауважити, що цей застосунок не дає глибокого вивчення мови, особливо на високому рівні.

Таблиця 1

Порівняння мобільних додатків для вивчення іноземних мов

	категорії	можливості	Brainscape	Kahoot	Quizlet	Memoword	Duocards	Anki
1	дизайн та зручність	зручний		+	+	+		
		налаштування та персоніфікація	+	+	+	+		
		інструкція з використання				+		+
2	функції	створення власної колоди карток;	+	+	+	+		+
		можливість додавати вже створенні колоди	+	+	+	+	+	+
		наявність бібліотеки	+	+	+	+	+	+
		можливість формування сетів за темами або модулями			+	+		+
		можливість ділитися колодами карток з іншими	+	+	+	+	+	+
		зміна варіантів показу карток			+			
		режим самоперевірки	+	+		+	+	
		можливість редагування карток		+	+			+
		відстеження поточного результату, виконання плану та перегляд карток	+			+		
		наявність аудіо до карток	+	+	+	+	+	+
		наявність письмових завдань		+	+			
		вибір складності	+		+			
		гейміфікація		+	+		+	
можливість слідкувати за прогресом учнів	+	+						
3	вигляд матеріалу	тільки у вигляді карток	+	+	+	+	+	+
		колоди карток за темами	+	+	+	+	+	+
		тексти та аудіо за темами		+				
4	доступ	доступний на платформах Android	+	+	+	+	+	+
		доступний на платформах iOS	+	+	+	+	+	+
		сайт в мережі Інтернет		+	+	+		+

Однак, при використанні мобільних додатків для вивчення іноземних мов, викладач повинен усвідомлювати, що більшість з них не надає можливості розмовної практики та індивідуальних підходів до навчання, тому це потрібно враховувати під час планування занять та доповняти використання додатків з іншими методами навчання для розширювання мовних навичок.

Висновки і пропозиції. Таким чином, перспективність застосування інтерактивних технологій у процесі підготовки майбутніх перекладачів є очевидною, оскільки в їх основі вже закладено комунікативність та взаємодію між викладачем та студентом та між студентами у групі, що, у свою чергу, слугує розвитку навичок роботи у парах та групах, сприяє продуктивному спілкуванню та співробітництву. У процесі навчання студенти отримують навички комунікації, формують критичне мислення, навчаються ставити цілі та виділяти головне, планувати та досягати результатів. Використання мобільних додатків стимулює розвиток мислення і творчу діяльність, уміння організувати своє навчання та відповідальність

за результат. Впровадження інтерактивних технологій у процес підготовки майбутніх перекладачів зможе забезпечити максимальне наближення навчання до професійної діяльності та сприяти розвитку необхідних навичок та компетенцій.

Список використаної літератури:

1. Підласий, І. П. Практична педагогіка або три технології: інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2004. 616 с.
2. Пометун, О.І. Енциклопедія інтерактивного навчання. Київ. 2007. 144 с.
3. Сердюк Т. В. Інтерактивні технології навчання суспільних дисциплін як засіб активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації: автореф. дис. ...канд. пед. наук : 13.00.09. Кривий Ріг. 2010. 20 с.
4. Галацин К., Хом'як А. Інтерактивні технології формування комунікативної культури майбутніх фахівців у процесі вивчення англійської мови : навч.-метод. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 160 с.

5. Луцик І. Г. Дидактичні умови інтерактивного навчання предметів суспільно-гуманітарного циклу в педагогічних коледжах: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.09. Кривий Ріг. 2011. 20 с.
6. Прокопенко І. Ф., Євдокімов В. І. Педагогічні технології : навч. посіб. Харків : Колегіум. 2005. 224 с.
7. Український педагогічний словник / за ред. С. У. Гончаренко. Київ : Либідь. 1997. 376 с.
8. Розумна Т. С. Формування комунікативної компетентності і інтер-активному навчанні іншомовного спілкування. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія»*. Педагогічні науки. № 1 (9). Дніпропетровськ. 2015. С. 263–268.
9. "Interaction". Merriam-Webster.com Dictionary, Merriam-Webster, URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/interaction> (Дата звернення 06.11.2023)
10. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посіб. Київ : А.С.К., 2006. 192 с.
11. Соболев Н. М. Інтерактивні технології навчання у підготовці перекладачів у вищих навчальних закладах. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. Педагогічні науки. №5. Хмельницький. 2012. С. 120–130.

Yasynska T. Interactive technologies and using mobile applications in the context of professional training of future translators

The article is dedicated to the use of interactive technologies and mobile applications in foreign language learning. The mainstreaming of the issue is driven by the improvement and humanization of the educational process, the intensive development of information technology, and Ukraine's international integration, which entails increasing communication and rapid development of communication tools. Thus, there is a need to improve the pedagogical system, which should take into account modern communication technologies. A well-developed communication culture during education is a significant part of professional competence, which subsequently enables career advancement. Communicative competence, as well as communication culture, is an important component of interaction and an integral part of student preparation. The article discusses the main types of interactive technologies used in the professional training of future translators, their characteristics and advantages. Interactive learning is the most effective technology for learning foreign languages because the main goal of education is the development of communication skills. However, the importance of students' self-work should not be underestimated, where the student during the learning process interacts not with a person but with a computer or another tool. A variety of gadgets play an important role in the lives of young people, providing another opportunity for learning. Therefore, students were offered to test the most popular mobile apps for learning foreign languages – Brainscape, Kahoot, Quizlet, Memoword, Duocards, Anki in order to identify their disadvantages and advantages. The results of the comparative analysis and users' opinions are reflected in the article, but it is also noted that the use of apps is only a part of learning and can only add other methods. For effective carrying out of professional duties, a translator must fully control both computer technology and communication skills, using various types of interactions during lesson planning allows the tutor to prepare future translators for professional activity efficiently and the use of interactive technologies brings the learning process as close as possible to actual working conditions.

Key words: *interactive learning, interactive technologies, professional training of future translators, mobile applications, communicative competence.*